

การมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
Participation in Solid Waste Management of Nguirai Community
Nakhon Chaisi District Nakhon Pathom Province

ปริญญา ตรีธัญญา
Parinya Treethanya
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ศาลายา, จังหวัดนครปฐม
Author for Correspondence: Email: Prin98@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชน 3. เพื่อหาแนวทางและมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยการศึกษาสถานการณ์ การจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการ หาแนวทาง และมาตรการในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลจัวราย จำนวน 301 คน

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลจัวราย อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการลดปริมาณมูลฝอยในหลายมิติ ตั้งแต่ขั้นริเริ่มการค้นหา ปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดการมูลฝอยในชุมชน ซึ่งแนวทางและมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ได้แก่ การกระจาย อำนาจในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากส่วนกลางสู่ประชาชนในท้องถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวางแผน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การจัดการ, ขยะมูลฝอย,ชุมชน

Received: 15/09/62, **Revised:** 23/09/62, **Accepted:** 28/10/62

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the management of solid waste problems in Nguirai sub-district, Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province, 2). the participation in the management of solid waste of the community, and 3) the guidelines and measures for solid waste management of the community. The sampling population were 301 people living in Nguirai Sub-district.

The finding were as follows:

Participation in solid waste management of people in Nguirai sub-district, Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province was at the at a medium level due to lack of participation in many dimensions of solid waste reduction from the beginning of finding the problem. The guidelines and measures for solid waste management of the community include decentralization of environmental management from the central to the local to the public to participate in policy making and planning.

Keywords: Community, Management, Participation, Solid Waste

บทนำ

จากสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง โดยปัญหาสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการขยะมูลฝอยในปี 2561 (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ เผยสถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2560 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561) มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 27.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 จากปี 2559 ที่เกิดขึ้น 27.06 ล้านตัน การจัดการขยะมูลฝอยใน 2560 เปรียบเทียบกับ ปี 2559 ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 จาก 9.57 ล้านตัน เป็น 11.70 ล้านตัน มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 47 จาก 5.80 ล้านตัน เป็น 8.52 ล้านตัน ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างไม่ถูกต้องลดลง ร้อยละ 39 จาก 11.69 ล้านตัน เป็น 7.18 ล้านตัน อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการขยะมูลฝอยยังดำเนินการได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อาทิ อัตราค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากประชาชนยังไม่สอดคล้องกับต้นทุนการดำเนินงาน การคัดแยกขยะมูลฝอยจากต้นทางยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องโดยบางแห่งยังมีการเก็บขนขยะมูลฝอยที่คัดแยกไว้แล้วรวมกับขยะที่จะต้องกำจัด ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย การกำจัดขยะมูลฝอยในบางพื้นที่ยังดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

บางพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากประชาชนต่อต้าน การขาดความร่วมมือและความตระหนักจากประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการในการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง รวมถึงยังมีการใช้สินค้าและ/หรือบรรจุภัณฑ์ที่กำจัดยากและย่อยสลายตามธรรมชาติได้ยากโดยเฉพาะถุงพลาสติกและโฟม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการประเมินปริมาณขยะมูลฝอยที่ตกค้างประมาณ 30.49 ล้านตัน (แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ.2559-2564) ขยะมูลฝอยตกค้างเมื่อได้รับการจัดการไม่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็น น้ำเสีย มลพิษจากน้ำชะขยะปนเปื้อนออกสู่แหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศจากการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งหรือไฟไหม้ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนจากมลพิษต่างๆ และแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาไฟไหม้บ่อฝังกลบขยะมูลฝอยส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายของสารพิษและมลพิษทางอากาศที่รุนแรง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชนประชาชนในบริเวณใกล้เคียง เช่น กรณีที่เกิดขึ้นแล้วในบริเวณบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยจังหวัดสมุทรปราการ และบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย จังหวัดชลบุรี เป็นต้น (แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ.2559-2564)

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ได้มีการดำเนินการโครงการต่างๆ โดยยึดหลักความรับผิดชอบและ หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนทุกคน ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการผลิตและการจัดการขยะ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการที่กำหนดไว้ในทิศทางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ตามกระบวนการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12) โดยระบุถึงการจัดการขยะ ในหัวข้อ 5.5.4 การจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังนี้ “...เร่งรัดการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะเป็นอันดับแรก โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม เน้นการแปรรูป เป็นพลังงาน สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยให้ความรู้แก่ประชาชน และการบังคับใช้กฎหมาย...”

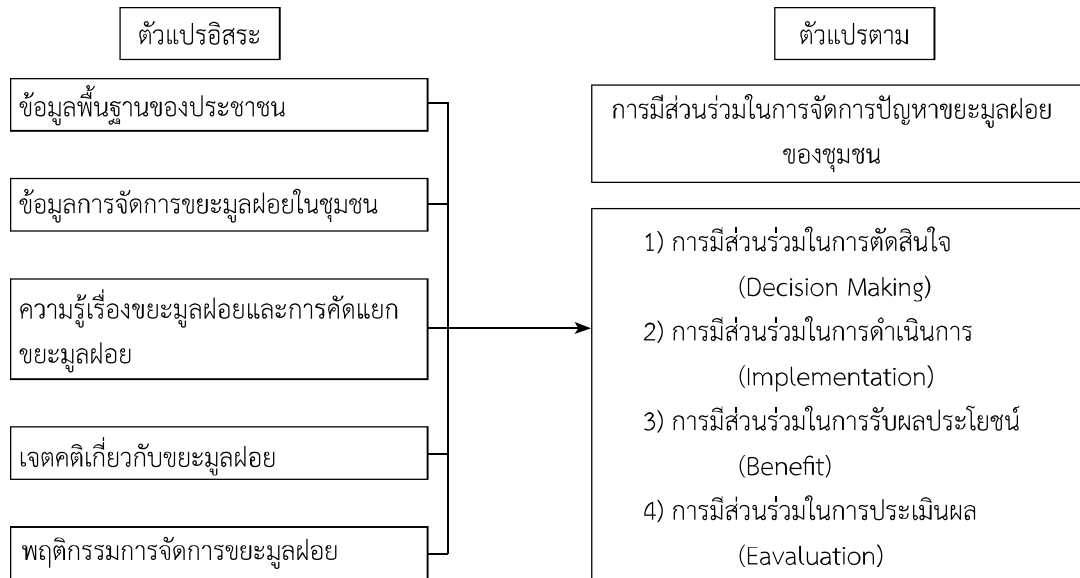
ซึ่งชุมชนตำบลจั่วรายที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลจั่วราย อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเป็นชุมชนที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ด้วยความเจริญที่เริ่มเข้ามาประกอบกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยเริ่มหนาแน่นมากขึ้น มีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นสิ่งที่ตามมาคือแหล่งสาธารณูปโภคตามมาด้วย ไม่ว่าจะเป็นตลาดหรือร้านขายของชำ ประกอบกับตำบลจั่วรายเป็นเขตติดต่อกับอำเภอบุพผมณฑล ตำบลศาลายา ตำบลมหาสวัสดิ์ และอำเภอนครชัยศรี ซึ่งมีถนนเส้นหลักวิ่งผ่าน ทำให้

ตำบลจัวรายเป็นเส้นทางผ่านของความความเจริญ และยานพาหนะจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้เป็นบ่อเกิดของขยะมูลฝอยทั้งสิ้น จากข้อมูลสถิติเกี่ยวกับปริมาณขยะปีงบประมาณ 2561 องค์การบริหารส่วนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่าปัจจุบันมีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 2.39 ตัน/วัน อัตราการผลิตขยะมูลฝอย โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 0.83 กิโลกรัม/คน/วัน ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลจัวรายต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เพื่อการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทั้งในมิติทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ และคุณภาพดิน คุณภาพน้ำ และคุณภาพอากาศของชุมชนตำบลจัวราย เพื่อลด หรือขจัดปัญหาผลกระทบต่อด้านสุขภาพของผู้คนในชุมชน และสิ่งแวดล้อมในชุมชนจากการจัดการขยะมูลฝอย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่ว่าปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นปัญหาที่จำเป็น ต้องมีการแก้ไข ตั้งแต่ต้นเหตุในการเกิดขยะมูลฝอย นั่นคือ ประชาชนในชุมชนต้องตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเข้ามามีส่วนร่วม ปัญหาดังกล่าวนั้นจึงจะได้รับการแก้ไข ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งจะก่อให้เกิดความสามัคคี มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ทำให้เกิดการพึ่งตนเองจนเกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อหาแนวทางและมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed research) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจั่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีวิธีการและขั้นตอนการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ศึกษาและกลุ่มประชากร

การเลือกพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ตำบลจั่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เหตุที่ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ดังกล่าว ตำบลจั่วราย เป็นชุมชน ที่มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทและเป็นชุมชนที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง เพราะ เป็นชุมชนที่ติดกับเขตเมืองมาก ด้วยความเจริญที่เริ่มเข้ามาประกอบกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยอย่างจำกัด และ มีการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น สิ่งตามมาเกิดแหล่งสาธารณูปโภคตามมาด้วย ไม่ว่าจะเป็นตลาดหรือร้านขายของชำ ซึ่งเหล่านี้เป็นบ่อเกิดของขยะมูลฝอยทั้งสิ้นและยังไม่มีระบบ การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลจั่วราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 4 หมู่บ้าน

วาระสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รวม 2,891 คน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยการเปิดตารางของทาโร ยามาเน่(Taro Yamane,1973) (อ้างอิงใน วนิดา วาตีเจริญ 2560) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 1.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านท่าเรือ	139	34
หมู่ที่ 2 บ้านโรงหวด	265	65
หมู่ที่ 3 บ้านกลาง	487	120
หมู่ที่ 4 บ้านประตุน้ำ	332	82
รวม	1,223	301

2. เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชนิด ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 6 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามปลายปิดและ ปลายเปิดรวมกัน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นคำถาม แบบเลือกตอบถูกหรือผิด จำนวน 12 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

คำถามเชิงบวก คำถามเชิงลบ

ตอบถูกใช้ 1 คะแนน ตอบถูกใช้ 0 คะแนน

ตอบไม่ใช่ 0 คะแนน ตอบไม่ใช่ 1 คะแนน

การแปรผลคะแนนความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยใช้เกณฑ์การแบ่ง ระดับคะแนนแบบอ้างอิงเกณฑ์ตามหลักการของบลูม (Bloom, 1971) โดยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-12 คะแนน ออกเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนนร้อยละ 80 - 100 (ได้คะแนน มากกว่า 9.48 คะแนน) อยู่ในระดับสูง
 คะแนนร้อยละ 60 - 79 (ได้คะแนน 7.20 - 9.48 คะแนน) อยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 (ได้คะแนนน้อยกว่า 7.20 คะแนน) อยู่ในระดับต่ำ
 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนด้านความรู้ก่อนและหลังการ
 พัฒนาใช้ สถิติ Paired t-test

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติเกี่ยวกับขยะมูลฝอย เป็นคำถามที่ประยุกต์
 จากแบบมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) จำนวน 10 ข้อ โดยมี
 เกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ ยึดเนื้อหาของข้อความเป็นหลัก ถ้าข้อความใดมีลักษณะเป็นบวก คือ
 มีเนื้อความเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้คะแนนตรงกับที่ต้องการศึกษา ข้อความใดมีลักษณะเป็นลบ
 มีเนื้อความตรงข้าม กับวัตถุประสงค์ จะให้คะแนนกลับกัน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549) ดังนี้

ข้อความลักษณะเป็นบวก	ข้อความลักษณะเป็นลบ
เห็นด้วย ได้ 3 คะแนน	ได้ 1 คะแนน
ไม่แน่ใจ ได้ 2 คะแนน	ได้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย ได้ 1 คะแนน	ได้ 3 คะแนน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เป็น
 ลักษณะ แบบสอบถามปลายปิดแบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 14 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์
 การให้คะแนน 3 ระดับ ดังนี้

ระดับความสำคัญ	เกณฑ์การให้คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ
 มูลฝอย เป็นคำถามที่ประยุกต์ขึ้นจากแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert
 Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความสำคัญ	เกณฑ์การให้คะแนน
มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ พูดคุยทั่วไป แต่มีจุดมุ่งหมายว่าต้องการข้อมูลเรื่องใด โดยทำการสัมภาษณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ประชาชน เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยที่ผ่านมา การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

3. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

3.1 ขั้นตอนการก่อนเก็บข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาที่ปรึกษางานวิจัย
- 2) ทำหนังสือประสานงานและขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จักราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
- 3) จัดการประชุมเพื่อปรึกษาหารือทีมวิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมและกำหนดแผนเข้าศึกษาในชุมชน

4) สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้นำชุมชนและประชาชน

3.2 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลทีมผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจในการเก็บข้อมูล เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงกันก่อนการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลมีดังต่อไปนี้ คือ

1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

- 1.1) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากแหล่งข้อมูลเอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่เก็บควรพิจารณาความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้
- 1.2) ใช้แบบสอบถาม โดยการไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย ซึ่งมีการนัดหมายไว้ล่วงหน้าและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการและสร้างความคุ้นเคย ความเป็นกันเองต่อกลุ่มตัวอย่างผู้ที่ให้สอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริงและถูกต้องมากที่สุด

2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ประชาชน โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม การมีส่วนร่วม และการดำเนินงาน ในการจัดการขยะมูลฝอย ในเรื่องสถานการณ์ขยะมูลฝอยในตำบล หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วม การสนับสนุน หรือบริการต่างๆ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางในการแก้ปัญหา ตลอดจนมาตรการและแนวทางในการจัดการมูลฝอยให้ดีขึ้น

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้มีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ระยะเตรียมการ (Pre - research phase)

1) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากการวิจัยเป็นการศึกษาการมีส่วนร่วม ของประชาชนต้องมีความเชื่อถือและให้ความร่วมมือในการวิจัยอย่างเต็มที่ จึงจะทำให้งานวิจัยประสบผลสำเร็จ โดยการเข้าไปพบปะพูดคุยกับประชาชนในหมู่บ้าน

2) การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพื้นที่ เช่น เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน

3) การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

3.1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากร เศรษฐกิจสังคม สถานที่ตั้งของหมู่บ้านทางด้านกายภาพ ส่วนมากจะได้จากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

3.2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ด้านสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต ในกลุ่มแกนนำ ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ความต้องการสนับสนุนหรือบริการต่างๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ในการจัดการขยะมูลฝอย โดยการสอบถาม ในกลุ่มแกนนำ ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

3.3.2 ระยะดำเนินการวิจัย (Research phase) ประกอบด้วย ขั้นตอน ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ปัญหา เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ซึ่งในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ คือ

1) จัดทำแบบสอบถามในการจัดการมูลฝอย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะมูลฝอย เจตคติเกี่ยวกับขยะมูลฝอย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุม ในกลุ่มแกนนำ ผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยจะทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของการจัดการขยะมูลฝอย สถานการณ์ของขยะมูลฝอย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ยังก่อให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

2) เมื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาแล้ว ทำการสรุปสภาพปัญหาสาเหตุของปัญหา และนำเสนอข้อมูลทั้งหมดต่อที่หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อร่วมกันรับทราบปัญหาต่างๆ ของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการ มูลฝอย ว่าเป็นปัญหาของชุมชน และชุมชนควรร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ภายหลังจากได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงได้นำเอาข้อมูล มาเพื่อนำไปประมวลผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าแจกแจงความถี่ ค่า

ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในด้านข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย ข้อมูลด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และการมีส่วนร่วม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการประชุมวางแผน แบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลังจากตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จะนำมาแยกออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นปัญหา เช่น สภาพปัญหาของขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย ฯลฯ และนำมาทำการตีความหมายจากข้อมูลที่ได้ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (Content Analysis) เพื่อสรุปและนำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในการทำการศึกษ

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจัวราย อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม

การจัดการขยะมูลฝอยในตำบลจัวราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.8 อายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 21.9 สถานะสมรส ร้อยละ 53.8 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบ ประถมศึกษา ร้อยละ 23.6 อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 25.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 29.6 สถานภาพในชุมชน เป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 76.1 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 26 ปีขึ้นไป ร้อยละ 55.8

ด้านการจัดการขยะในชุมชน กลุ่มตัวอย่างได้ลดปริมาณขยะในครัวเรือนโดยการไม่สร้างขยะให้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 91.4 มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 75.4 ส่วนใหญ่เลือกวิธีทิ้งขยะรวมกันในถุงเดียว คิดเป็นร้อยละ 64.1 เลือกวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยวิธีการส่งต่อให้เทศบาล คิดเป็นร้อยละ 78.1 ประเภทของขยะเป็นขยะประเภทผัก ผลไม้ และเศษอาหาร คิดเป็นร้อยละ 63.8 ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะ ด้านวิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธีมากที่สุด 948 คะแนน

ด้านความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะมูลฝอย

โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการคัดแยกขยะมูลฝอยในระดับสูง โดยพบว่าคำถามเกี่ยวกับ เขม่าควันที่เกิดจากการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้ง ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศได้ โดยกลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด รองลงมา คือ ขยะมูลฝอยพวกกระดาษ พลาสติก เศษเหล็ก แก้ว กระป๋องอลูมิเนียม เศษไม้ สามารถคัดแยกเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อีก และการคัดแยกขยะมูลฝอยควรเริ่มมาจากครอบครัวก่อน

ด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอย

เจตคติเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลจัวราย ภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าเจตคติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยที่ได้ผลดีมากที่สุดควรเริ่มมาจากครัวเรือนก่อนมากที่สุด รองลง

มาคือ คิดว่าการลดปริมาณขยะมูลฝอยช่วยลดปัญหาโลกร้อนได้ และเจตคติที่กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่ใช่หน้าที่ของท่าน

ด้านพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลจั่วราย ภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติทุกครั้ง คือ ทิ้งขยะมูลฝอยในถังขยะทุกครั้ง รองลงมา คือ คัดแยกขยะมูลฝอยที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษขวดพลาสติก เศษเหล็ก ขวดแก้วไปขายหรือนำมาใช้ใหม่ และพฤติกรรมที่ไม่เคยปฏิบัติมากที่สุด คือ ชักชวนเพื่อนบ้านนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจั่วราย อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลจั่วราย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผล ประโยชน์ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. หาแนวทางและมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลจั่วราย อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมจากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการจัดการปัญหาขยะในชุมชน โดยการลดปริมาณขยะในครัวเรือนโดยมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการปัญหา ขยะมูลฝอยและคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง มีเจตคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง และมีพฤติกรรมในการจัดการขยะในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง เมื่อมาพิจารณาในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีค่า เฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการรับผล ประโยชน์ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงพิจารณาเห็นว่าสมควรที่จะมีแนวทาง และมาตรการในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย โดยผ่านการมี ส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์แสดงให้เห็นว่า ประชาชนเริ่มเข้าใจ เกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวแล้ว ถ้าปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันกำหนด จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนตำบลจั่วรายได้

2. การกำหนดแผนงานหรือนโยบาย จะต้องมีการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นของประชาชนเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยมีการตั้งเกณฑ์ในการเลือก ปัญหาเพื่อให้สอดคล้องและสามารถเกิดได้จริง

3. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย โดยเฉพาะในส่วนที่ต้องมีการตัดสินใจในการพิจารณาเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางแก้ไข โดยประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่า ประชาชนในตำบลจั่วราย มีการลดปริมาณขยะในครัวเรือนโดยการไม่สร้างขยะเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่ได้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะที่ทิ้งจากครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นขยะประเภทผัก ผลไม้ และเศษอาหาร กิ่ง ก้าน กระดาษ และหนังสือพิมพ์ ขวด กระจก และถุงพลาสติก แต่ยังมีพฤติกรรมในการแยกขยะก่อนทิ้งด้วยวิธีการทิ้งขยะรวมกันในถุงเดียว โดยเลือกวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยวิธีการส่งต่อให้เทศบาล หากสังเกตจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ครั้งนี้ ทำให้พอสรุปให้เห็นว่าประชาชนมีปัญหาการจัดการเก็บขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนหลายเงื่อนไข เช่น ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยและการจัดการ ทำให้ประชาชนส่วนมากจัดการมูลฝอยในครอบครัวด้วยวิธีทิ้งรวมกันมากกว่าวิธีการอย่างอื่นซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักวิชาการ ปัญหาดังที่พบจากการศึกษา คือ ปัญหาที่รองรับมูลฝอยของครอบครัวมีจำนวนไม่เพียงพอ กลายเป็นปัญหาอย่างอื่นติดตามมา โดยเฉพาะ การกระจัดกระจายของมูลฝอยเต็มไปทั่วพื้นที่สาธารณะ ซึ่งตามข้อเท็จจริงแล้วประชาชนต้องการให้ปัญหาเหล่านี้หมดสิ้นไป เพียงแต่ยังไม่มี การสนองความต้องการของประชาชนโดยฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และผลจากการวิจัยในครั้งนี้ก็พบว่าความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายข้อ จะพบว่า เขม่าควันที่เกิดจากการเผามูลฝอยกลางแจ้ง ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศได้มากที่สุด เป็นเพราะ ประชาชนเห็นข้อคำถามเป็นเชิงประจักษ์ว่า ถ้ามีการเผาทุกครัวเรือนก็ก่อให้เกิดมลพิษได้ รองลงมา คือ สุนัขและแมวที่ชอบหาอาหารกินตามกองขยะมูลฝอย สามารถช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคได้ อีกทางหนึ่งและการทิ้งมูลฝอยไม่ควรแยกขยะมูลฝอยเปียกกับมูลฝอยแห้งออกจากกัน ซึ่งเป็นข้อคำถามในเชิงลบ แต่ประชาชนก็มีความรู้ทั้งสองข้อ แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้ทำความเข้าใจในข้อคำถาม เจตคติ เกี่ยวกับมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีเจตคติที่ดีในด้าน การจัดการขยะมูลฝอยที่ได้ผลดีที่สุด ควรเริ่มจากครัวเรือนก่อน และอยากให้มีโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับ การคัดแยกมูลฝอยในชุมชน ทำให้ทราบว่าประชาชนมีเจตคติที่ดีในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เพราะ ประชาชนคิดว่าการจัดการที่ได้ผลดี ควรเริ่มจากครัวเรือน และพฤติกรรมการจัดการมูลฝอย อยู่ในระดับ ปานกลาง ขัดแย้งกับการศึกษาของ ศุภศรีมา ยี่ลุนศรี (2554) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องผลของความรู้ และเจตคติ ที่มีต่อการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่า ความรู้เกี่ยวกับมูลฝอยของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 76.50) เจตคติเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ตำบลฉลุง

อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ.25) การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลุง
อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 38.50)

จากการศึกษา พบว่าสาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดจากสองฝ่าย คือ ปัญหาที่เกิดจากฝ่าย
ประชาชน พบว่ามี เจตคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการลดปริมาณมูลฝอย เช่น สาเหตุจากความเคยชิน
คิดว่าหน้าที่ การจัดการมูลฝอยเป็นของ อบต. ปล่อยให้ อบต. จัดการเองหรือให้คนอื่น ๆ ทำก่อน การ
ไม่ตระหนัก ในการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันคิดหาทางแก้ไข ไม่คิดเป็น
ธุระในการเข้า ไปร่วมแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนและใน
ที่สาธารณะยังไม่ถูกต้อง คือ การทิ้งขยะมูลฝอยแต่ละประเภทยังไม่เหมาะสม เช่น มูลฝอยที่สามารถ
นำมาใช้ใหม่ได้กลับถูกละเลย และไม่ใส่ใจ มูลฝอยอันตรายก็ยังทิ้งรวมกับมูลฝอยทั่วไป ปัญหาที่เกิด
จากฝ่าย อบต. พบว่า อบต. จักราย ขาดมาตรการเชิงบังคับให้ประชาชนจัดการมูลฝอยตามครรลอง
ที่ควรปฏิบัติ อบต. มีการรณรงค์ให้ประชาชน ลดปริมาณมูลฝอยไม่มากพอ และยังไม่มีการจัดทำ
นโยบาย/แผนงานด้านการจัดการมูลฝอย และนอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดอื่นๆ อีกหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น
เป็นด้านงบประมาณ การขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่ กำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสม และ
ขาดความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

จากการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตำบลจัวราย อยู่
ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการลดปริมาณมูลฝอยในหลายมิติ
ตั้งแต่ขั้นเริ่มการค้นหา ปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดการมูลฝอยในชุมชน การวางแผนแก้ไข
ปัญหาการจัดการมูลฝอย ในชุมชน การดำเนินงานการจัดการมูลฝอยในชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยการ
สนับสนุนทรัพยากร การบริหาร โครงการ การประสานงานและการขอความร่วมมือ ซึ่งแนวทาง
ที่ผู้วิจัยเสนอแนะ คือ การกระจาย อำนาจในการจัดการสิ่งแวดล้อมจากส่วนกลางสู่ประชาชนในท้อง
ถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และวางแผน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องสนับสนุนองค์กร
ประชาชนในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจน เปลี่ยนนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นการริเริ่ม
จากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชน มีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน การ
ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ เช่น สร้างแกนนำ และกลุ่มตัวอย่างในการเรียนรู้ การแก้ไข
ปัญหาโดยใช้กฎกติกาการอยู่ร่วมกันทางสังคม เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
การจัดการมูลฝอยของประชาชนให้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากการศึกษาคำรู้และเจตคติของประชาชน มีผลไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการ
จัดการปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดย
การรณรงค์ หรือจัดโครงการให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการปัญหาขยะ

มูลฝอยที่มีคุณภาพ

2) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ตั้งแต่การลด การสร้างขยะ การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง การมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติการและการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย

2) ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ. (2560). แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ.2559-2564) สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2561. จาก http://www.pcd.go.th/public/Publications/print_waste.cfm?task=WasteMasterPlan

กรมควบคุมมลพิษ. (2560). แลงข่าวสถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี2560. วันที่ 12 มกราคม 2561 สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2561. จาก <http://www.mnre.go.th/th/news/detail/9278>.

จรรยา ปานพรม. (2554). การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน : เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดิน ปรัชญพทธี. (2542). ทฤษฎีองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, บุญศรี แก้วคำศรี, โกวิท พวงงาม และปรีดี โชติช่วง. (2534). การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขต เทศบาลเมืองลำพูน. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธรรมจรรย์ ดุลยธำรง, (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นัยนา เดชา(2557). การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ณรงค์ วาริชล. (2551). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่. กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ

- บริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ระบุถึงสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อม (หน้าที่ 12)
- ถวัลย์ พวงบุบผาและคณะ. (2560). โครงการ การพัฒนารูปแบบการขยายผลการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในเขตเทศบาลตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน.
- พิศิพร ทศนา และคณะ. (2558). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก” รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี และคณะ. (2558). “การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา” วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2558 (หน้าที่ 7-29)
- วนิดา วาตีเจริญ. (2560). ระเบียบวิธีวิจัย จากแนวคิด ทฤษฎี สู่ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ซีเค็ดยูเคชั่น.
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2535). การพัฒนาต้องมาจากประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- วีรวัฒน์ เต็มสันติกุล. (2550). “การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชน ในเขตบางซื่อจังหวัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา การจัดการทรัพยากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2550.
- ศุภัสร์มา ยี่สุนศรี. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติ กับพฤติกรรมการจัดการมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฉลุง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อรพรรณ ภูมิสุวรรณ. (2544). การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมในการจัดการนิคมสร้างตนเอง เพื่อการพึ่งพาตนเอง : ศึกษากรณีสร้างตนเองภาคใต้ตามแผนถอนสภาพนิคม. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.